
ÓVÁROSI REFORMÁTUSOK LAPJA

2022. október 30.



„... veszekedtem velük, átkoztam őket, sőt egyeseket megvertem és megtépáztam. Majd megesketttem őket az Istenre...” (Nehémiás 13:25.)

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	3
Látogatás	4
Imádság	5
Ima idézetek	7
Gyülekezeti kirándulás	8
Beszélgetés (Szabóné)	9
Családi Nap	12
Hirdetések	15

ELŐSZÓ

Szeretettel köszöntöm a kedves olvasókat! Az augusztus 21-én megjelent lapunk óta sok minden történt. Sorolom őket: Templomunk külső szigetelése elkészült (csak a templom magasságában készült el, az alagsorra és a támfalakra nem jutott pénz). Még egy kevés templomfelújítási-szigetelési munka van hátra az elkövetkező hónapokban: a bejárati pengefalak szigetelése, csatorna-igazítás, vízelvezető bádóg elhelyezése a templom falán, valamint a templombelsőben egy kevés faljavítási munka. A templomkert tovább szépült, a „72 óra kompromisszum nélkül” önkéntes akció keretében további tereprendezés történt. Gyülekezeti kirándulás keretében Majkon voltunk a Kamalduli Remeteségben, valamint Komáromban a Csillag Erődben. Szeptemberben elindult a hittanos tanév, október elején városunkban keresztény hét volt, ugyanekkor gyülekezetünkben 2 evangelizációs alkalom és gyülekezeti családi nap várta az érdeklődőket. 3 keresztelezési alkalom is volt ez alatt a 2 hónap alatt. Az öregifjúságis október 9-i istentiszteleten egy testvérünk bizonyágtétellel örvendeztetett meg minket. Ezeken felül még számos tatabányai-vagy környékbeli egyházi programra hívták gyülekezetünket. A hirdetések nem egyszer ki kellett nyomtatni az istentiszteleti résztvevőknek, mert annyira sok volt az információ, ami már fejben megjegyezhetetlen lett volna.

A presbitérium a sok programot látva volt, hogy időpontot módosított, de még így is sűrűnek bizonyult ez az időszak.

Ami szép és jó volt benne, azért hálát adhatunk Istennek, ugyanakkor egyértelművé vált: ez a tempó túl gyors gyülekezetünknek. A szokásos alkalmakon túli programokra nem volt érdemleges nyitottsága közösségünknek. Ez egy nagyon komoly probléma, a megoldáson dolgoznunk kell, mert ez így kevés lesz a jövőre nézve. Ne feledjük: gyülekezetünk létszáma mindössze 100 fő! Lehetséges, hogy nem az új programok hoznak majd változást, hanem a régiek erősödése, de az bizonyos, hogy az idei év azt mutatta: gyülekezetünk az életképesség alsó határán működik. Az evangelizációs alkalmak és a családi nap éppen arra voltak hivatva, hogy a missziókat erősítsék, de az elképesztően csekély érdeklődés miatt semmit nem tudtunk ezekben a kérdésekben előre lépni. Ezek a problémák már túlléptek a presbitérium hatáskörén, a megoldás - az Isten cselekvésén kívül - a gyülekezet egészének változásához kötött.

Hamar László

Látogatás Margitka testvérüknél az Idősek Otthonában

„Ó mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek.” Zsolt 133,1.

Ezzel a zsoltáridézettel indítom el rövid beszámolómat és bizonyágtételünket, amely dr. Rapp Frigyesné Margitkánál az idősothonban (Szent Teréz Idősothon, Tatabánya, Cseri u.34.) megtörtént látogatásunkról szól, Kovácsné Jutka presbiter testvéremmel.

Pünkösöd előtti héten, csütörtökön kedves Testvérem, Jutka váratlanul felhívott, hogy ugye tudod, ma látogatjuk meg dr. Rappné Margitkát a Cseri úti idősothonban?! Rávágtam, hogy bizony én nem tudok róla. Jutka viszont emlékeztetett rá, hogy éppen a legutóbbi énekkari próbán határoztuk el Margitka meglátogatását az ünnep előtti héten, amire én is igen mondtam. Valami rémlett az emlékeztetésére, de arra már úgy látszik nem emlékeztem, hogy ez konkrétan a csütörtöki nap lesz. Na, volt kapkodás ezután! Gyorsan összekészültem, és indultam a buszmegállóba, hogy majd a Sportpálya megállónál fogunk találkozni. Ez kicsit tekervényesre sikerült, mert valamiért nem jött az a busz, amit vártam, de jött helyette egy másik, amivel elértem még egy másikat, amivel aztán sikeresen odaértem a megbeszélt időre, ahol Jutka és a kocsija várt rám.

Kis kitérő után, (egy szép, pipacsos virágcsokor készítés Jutkáék kertjében), megérkeztünk az idősothon bejáratához. Itt az otthon portása adott útbaigazítást némi telefonálgatás után: Merre található Margitka, és melyik épületben, van elhelyezve? Némi probléma adódott a bejutásnál, ugyanis a portás valami érdekes kulcsot nyomott a kezünkbe, ami állítólag nyitotta volna annak az épületnek bejáratát, ahol Margitka lakott, de egy kedves gondozónő azonban meglátva, hogy nem boldogulunk ezzel a kulccsal, beengedett mindkettőnk az épületbe. Sőt, el is vezetett bennünket Margitka szobájához, akinek a helye, (ágya) azonban üres volt, mert éppen egy kültéri csoportfoglalkozáson vett részt. Odamentünk Margitkához, aki köszönésünkre csodálkozva nézett ránk, hogy kik is vagyunk?! Jutka első kérdéseire végül mégiscsak kezdett emlékezni Hamar László tiszteletes úrra és a gyülekezetünkre. Jutka aztán még eszébe juttatta Margitkának egy-két gyülekezeti ismerősét, és Margitkánál végre eltűnt a bizonytalanság.

Kis beszélgetés után átadtuk neki a virágcsokrot, és az ajándékot, aminek nagyon örült. Nagyon köszönte! Azután Jutka elővette az énekeskönyvét, és ajánlotta Margitkának, hogy énekeljünk együtt. Elég sok ének elhangzott, ami közül néhányra kijelentette: nem ismeri. De Jutka utána olyan ügyesen lapozott fel énekeket, (szerintem az Úr vele volt ebben), hogy láttuk, nagy kedvvel énekelt velünk. Később is volt néhány olyan ének, amire Margitka rázta a fejét: Nem, ezt sem ismerem! Mikor aztán elkezdtük énekelni neki, akkor rájött, mégis ismeri, mert velünk énekelt. Egészen jól belejöttünk az éneklésbe, amikor kiderült, rövidesen itt az ebédeltetés ideje, így aztán a találkozást be kellett fejeznünk, amit egy imaközösséggel zártunk le, majd Margitkával együtt elmondtuk még az Úri imádságot.

Megölelve Margitkát, búcsúzkodtunk tőle, aki könnyek között mondta, hogy köszöni szépen ezt a látogatást nekünk. Nem is tudja, mikor volt ilyen boldog napja! De nemcsak Margitka volt boldog, hanem Jutkával együtt mi is! János apostol leveléből írom ide ezt a biztatást mindnyájunknak:

„Gyermeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.” 1Ján 3,18

Olyan jó volt ezt az Igét ebben a szolgálatban valóságosan megélni! Dicsőség és hálaadás az Úr Jézus Krisztusnak érte!

Szabóné Marika

REFORMÁCIÓI ÚRVACSORAOSZTÁS ELŐTT

„Megigazulván azért hit által, békeesséünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.”
(Rómabeliekhez 5:1.)

Áldalak Téged örök Isten, Akit lélekben, igazságban imádhatok, mert nem engedted, hogy emberi gondolatok, büszkeségek és nagyravágások erdője eltüntesse az utat, amelyik Hozzád vezet. Áldalak Téged azokért, akiket elküldöttél, hogy megmutassák az Evangélium világának útját. Légy áldott Felséges Isten, Édes Atyám, hogy a Te szent asztalod, szent Fiad egyetlen közbenjárásának, Megváltónk szenvedéseinek ajándékaival ismét meg van térítve számomra.

Áldalak azért, hogy a reformációban visszaadtad a világnak végzetlen kegyelmedet. Megmutattad Atyám, hogy égen és földön nincs más név, mely által kell nekünk megváltatnunk, csak a Jézus Krisztus, a Te egyszülött szent Fiad neve. Ismét eltölti lelkemet a mélységes hála és a szent félelem, amikor megérinted életemet, amikor örök végzetlen szerelmed sugara megvilágítja láthatatlan világod titkait, amikor közelebb mehetek Hozzád, teremő és megváltó Isten, lehajló és könyörölő Szeretet, aki a Te örök végzésed szerint irgalmadnak teljességéből az elvesző ember után Fiadat küldötted. Körülvesz engem jelenvalóságod, megvakít dicsőséged napja, megremegtet örök szerelmednek közelsége, leborulok Előtted. Áldalak

felséges Isten azért, hogy megismerhettelek Téged.

Vallom előtted emberi mivoltom minden tehetetlenségét és nyomorúságát; a magam erejéből egy lépést sem tudnék tenni Feléd. A két kezemet ezer bűn húzza le, ha magam akarnám, nem tudnám imádságra kulcsolni. Az ajkamon fáradtan és ridegen szállna a könyörgés szava, ha nem a Te kegyelmed és Szent Lelked segítene arra, hogy Téged megszólítsalak. Vallom előtted minden bűnömet, jóra való tehetetlenségemet, szeretetben való szegénységemet. Elsorolom Előtted bukásaimat, hiábavaló küzdelmeimet. Büszkeségem megszégyenül, gőgöm elhallgat, érdemeim elhalványodnak, óh, én nyomorult ember, kiben bízhatom másban, mint Tebenned? Nem megyek én Atyám, sem kegyes emberek fényes árnyéka után, sem hatalmas főpapok emberi ígéreteiben nem bizakodom, sem a magam érdemét nem emlegetem, ami nincs, immáron egyedül Tebenned van bizodalmam. A Te szent Fiad váltsága elégséges arra, hogy engem a halálból az életre vigyen, bűneimtől egészen megtisztítson. Óh, készíts engem arra, hogy szent asztalodnál Vele találkozzam.

Ámen.

Beküldte: Kovács Péterné Jutka

REFORMÁCIÓI ÚRVACSORAOSZTÁS UTÁN

Magasztallak Téged örök Szeretet, örök Igazság. Mindenható Isten, hogy szent Fiad vendégségéhez engemet is meghívtál, áldásaidban részesítettél, halálában az én számomra életet adtál, sebeivel meggyógyítottál, szenvedéseivel megvigasztaltál és az Ő kegyelmének palástjával betakartál.

Cselekedd Atyám, hogy az én életem ezen a megismert egyenes úton haladjon tovább. Legyen nekem mindig elégséges a Te kegyelmed. Legyen a számomra életadó forrás, megújulás és erőgyűjtés a Te szent Igéd. Add, hogy azt a drága ajándékot, amit a reformációban újra megmutattál, a Teveled való lelki közösséget tekintsem életem legnagyobb kincsének. Nem úgy mehetek Hozzád, mint egy régen várt gyermek az édesapja színe elé, akinek a számára nyitva van minden ajtó, akinek helyet őriztél, aki megszólíthatlak, érezhetem a kezed érintését, szíved melegségét, hallhatom a szavadat és reám árasztod örök szerelmed.

Óh, Atyám, hadd maradjak én egész életemben Tebenned. Ne engedd, hogy kísértő szó hitemet, imádságomat elhalkítsa. Ne engedd, hogy ennek a földnek bármiféle drágaságát, aranyát, ezüstjét, dicsőségét, élvezetét bálványképpen imádjam és érte a hitem árával fizessek. Ne engedd, hogy emberi babonáság valaha is elhomályosítsa a látásomat. Add, hogy az egész életem Tereád mutasson, dicsőségedet tükrözze és kegyelmedet hirdesse. Oltsd a szívembe azt a bizalmat, hogy én a Tied vagyok. Láttasd meg velem a Te rendelésed írását, amellyel engem is feljegyeztél azok sorába, akiknek az örök életet adod. A Krisztusért kérek.

Ámen.

Beküldte: Kovács Péterné Jutka

Idézetek innen-onnan, melyeken nem árt elgondolkodni!

Különleges idézetek a hitben, amelyek egyszerre rávilágítanak arra, amit eddig nem tudtunk, vagy sejtettünk ugyan, csak nem tudtuk így megfogalmazni:

A halogatás a tett halála.

Szolgálatba ne akkor induljak, amikor elég erősnek érzem magam, hanem amikor küld Isten!

Jónás rájött, hogy Isten nem olyan, mint ő, ezért az egész (szolgálat), elől menekülni volt kénytelen.

Az az Isten, akinek mi mondjuk meg, hogy mit tegyen, az nem Isten.

Az engedetlenségünkre ne mondjuk azt, hogy erőtlenség!

Ha két út áll előtted, majdnem biztos, hogy a nehezebbik való az Úrtól.

Kivétel nélkül mindenki cipel magával egy „bátyut”.

Ne hasonlítgassuk magunkat másokhoz; nincsenek egy kaptafára legyártott keresztyének!

A gyülekezeteket missziói terepnek kell tekinteni!

Ha komolyan vesszük Isten Igéjét, akkor az, szó szerint beteljesedik.

Legyek kemény magammal szemben, jobban, mint bárki mással szemben.

Vallás: Istent én akarom kifizetni.

Ósi, bukkant természetünk a világban érzi magát otthon.

Ha az ítéletnél a Golgota keresztje alatt vagyunk, akkor Isten nem lát bennünket!!!

A még nem hívóknál megelőlegezett kegyelem van.

Elrejtjük Krisztust mások elől, ha megkeseredett keresztyének vagyunk.

Ha a hitben lefelé nézünk, akkor elkezdünk süllyedni, mint Péter a tenger hullámain!

A kívánság vonalán tud az ördög becsapni.

Kisértéskor emeld fel a Krisztus nevezetű pajzsot!

Reformáció: a papok megtértek, akkor lett. Most akkor lesz reformáció, ha a hívek megtérnek.

Isten nem színházat rendez nekünk. Elvárja az engedelmességet!

Manapság nincs bűnvallás, és így elszürkült a hit.

Ne keresgéljek olyan Igét, amelyek a jelenlegi életvitelemnek megfelelnek.

Isten nem a körülményeimet, hanem engem kíván megváltoztatni.

Bálám úgy viselkedett, mintha a világ legtermészetesebb dolga volna, hogy a számarra beszél.

Ha a szolgálatomon áldás van, az nem éntőlem van, hanem énértem.

Párhuzam Jónás és Bálám között: Isten mindkettőt beleviszi az engedetlenség útjába, hogy megtanítsa őket az engedelmességre!

Isten a legkisebb bűnnömmel sem hajlandó közösséget vállalni.

Az ördög egyetlen célja, hogy visszatartson bennünket az imádságtól.

Miért kell emlékeztetni az Urat?! A mi hitünk miatt.

Akkor veszem észre a másikat, amikor nem tetszik az enyém.

A családom az első gyülekezetem.

Ha képesek vagyunk imára összekulcsolni a kezünket, akkor már van értelme az életünknek!

Ezeket az idézeteket jegyzetfüzetemből, az elmúlt években általam látogatott keresztyén konferenciákon elhangzott prédikációkból és előadásokból gyűjtöttem ki. Úgy láttam, hogy érdemes lenne közreadni. Akiktől való, azok számomra hiteles keresztyének.

Szabó Andrásné

Gyülekezeti kirándulás

Szeptember 24-én szombaton gyülekezeti kiránduláson voltunk. A szokásos létszámhoz képest jóval kevesebb, mindössze tizenöt fő vállalkozott a programra. A kevesebb létszám miatt gépkocsikkal utaztunk. 9 órakor indultunk az első állomáshelyre Majkra. A Kamanduli Remeteség gyönyörűen felújított műemlékegyüttesét tekintettük meg. Néhány évvel ezelőtt gyülekezetünkben egy kisebb csoporttal már jártam itt, de akkor még nagyon lepusztult állapotban volt az un. Foresteria (vendégház) épülete. 2020-ban a Széchenyi pályázaton belül újjátarta fel Magyarország Kormánya a teljes műemlékegyüttest, amelyet nagy kiterjedésű park vesz körül. A parkban van egy kert, ahol gyógynövényeket termesztnek ugyan úgy, mint annak idején azt a kamanduli remeték is tették. Hallgatási fogadalomban szigorú rend szerint éltek, ezért néma barátoknak is hívták őket. A remeteség főkapuján látható egy latin felirat, amely erre utal. *„Távol legyen ezen szent magány kapujától a csendzavaró, mert Istennek szentelt serege gyűlöli a zajt.”* „A Kamanduli Rend a XI. században született Itáliában. Alapítója a ravennai Szent Romuald (952 k.-1027), aki először bencés szerzetes lett, de később a remete



életmódot választotta. A legenda szerint egyszer az erdőben megpihelve misztikus álmot látott, amelyben fehér ruhás szerzetesek jártak fel alá egy égig érő létrán. Ebben az erdőben alapította meg Camaldolit, a rend névadó központjának monostorát. A fehér ruhás szerzeteseket galánthai gróf Eszterházy József 1733-ban telepítette le Majkpusztán.” A rendet II. József az un. „kalapos király” oszlatta fel 1782-ben. Ugyanis ő uralkodása alatt igyekezett központosítani az állami hatalmat. A törekvése alapján megpróbálta az egyházakat is saját uralma alá rendelni, illetve azok működését korlátok közzé szorítani. Az 1782 január 12-én kiadott rendeletével például számos rendházat feloszlattott. Elsősorban azokat a szerzetesrendeket, amelyek – az ő értelmezésében – nem folytattak „hasznos” tevékenységet. Hasznos tevékenység alatt az uralkodó az oktatást és a betegek ápolását jelölte meg. Ennek következtében oszlatta fel többek között a kamalduli szerzetesrendet is. A Foresteria, az un vendégház több kiállításnak ad helyet. Korabeli konyha, sütőház, lakószobák, pincemesteri szoba, asztalosműhely, könyvtár. A földszinten egy tárlat gróf Eszterházy Mór életét mutatja be, aki Majkon született. Érdekes tudnivaló róla: 1917-ben egy rövid ideig miniszterelnöki tisztséget töltött be. Az emeleten látható „A hallgatás ereje” kiállítás, amely a kamanduli rend történetét mutatja be. Szintén itt található II. Rákóczi Ferenc franciaországi tartózkodásának és a kamanduliakkal való kapcsolatának emléket állító szobák. Ennek az épületnek az udvarából egy falakkal körülvett területre jutunk, ahol 17 cellaház van három sorban a templom köré építve. Csak a kijelöltek látogathatók. A cellaházak hűen tükrözik a remete életet. A templom valójában csak egy torony, mivel az 1750 körüli itáliai építészet sajátosságait mutató egyhajós, oldaltornyos Nepomuki Szent János -templom hajója elpusztult. A torony nyitva áll az érdeklődők előtt, a bátrabbak a harangházból gyönyörködhetnek a Vértes gyönyörű vidékén. Délben tovább kellett indulnunk, mert Komáromban a Tó csárdában ebédre vártak bennünket. Jól esett a finom étel valamennyiünknek. Ebéd után újabb felfedezni való várt ránk. „A Csillagerőd 2021. évi felújítása lehetővé tette a budapesti Szépművészeti Múzeum több mint százéves gipszmásolat-gyűjteményének a bemutatását. A tárlaton mintegy háromszáz másolat tekinthető meg, az archaikus görög művészettől a 16. századig a szobrászat legismertebb darabjainak gipszöntvényei láthatók egy helyszínen. A komáromi kiállítás két nagy egységre osztható. Az egyik rész az erőd belsejében lévő egykori laktanya épülete, melyet kiállítótérre alakítottak át. A lineárisan felfűzött térsorban az antik művészet jelenik meg az archaikus, majd klasszikus görög, hellenisztikus művészet és római szobrászat bemutatásával.”

A tárlat megtekintése után az erőd éttermében kávéztunk és finom süteményeket ettünk. Az épület előtt még összeálltunk egy csoportképre, hogy emlékünks legyen erről a jó hangulatban telt kirándulásról.

Proklné Sömjén Mária

Egy nem elképzelt, hanem valóságos interjú Kovács Erikával, gyülekezetünk kántorával

A fenti cím, azért ilyen talányos, mert úgy gondoltam, hogy egy előzetes beszélgetés, (kérdések és reá kapott válaszok) alapján szeretném Kovács Erika életét és szolgálatát bemutatni gyülekezetünknek. Ismerjünk meg belőle többet, mint amit eddig tudtunk róla!

Kedves Erika! Előregedett gyülekezetünkben, mint kántorunk, a fiatalabb nemzedéket képviseled. A szolgálatod tehát az, ennek alapján, hogy az istentiszteleteken orgonaszóval kísérjed énekeinket. Az istentisztelet végén is még hangzik az orgonamuzsika tőled, mintegy búcsúzóként, és ezzel vége az aznapi szolgálatodnak. Ezen néha elgondolkodva nekem mégis úgy tűnik: az orgona kicsit eltakarja igazi egyéniségedet, bár időnként kilépsz a „rivaldafénybe” egy-egy szép verset elmondani vagy szólót énekelni, vagy a kórust dirigálni. Ezért szántam rá magam, hogy meginterjúvoljalak! Akkor kezdjük a legelején:

Első kérdésem: Mióta vagy, ebben a gyülekezetben?

Gyakorlatilag elmondhatom, sajnos most már egyedülként, hogy szinte ide születtem, ugyanis az én Édesanyám még babakocsiban tolt, amikor készültek a templom alapjai. Janovszky Pista bácsi, előző gyülekezeti lelkipásztorunk, aki azóta már elment a „minden élők útján”, még kisbabaként simogatta meg az arcomat, megjegyezvén, hogy akkor ő egy új gyülekezeti tagunk. Így mondhatom, hogy már a gyülekezetben vagyok, amióta a Május 1 parkban elkezdett épülni ez a templom. Tudjuk rólad, hogy presbiter vagy, azonkívül, gyülekezetünk kántora és kórusvezető. De néha szólót is énekelsz ünnepeinken, vagy mondasz verseket, és mindegyiket nagyon szépen, kifejezően teszed. Ebből megállapítható: nagyon sokoldalú vagy.

Mi volt az indító oka, hogy elvállaltad a presbiterséget? Hogyan történt ez, és milyen érzés presbiternek lenni a nálad idősebbek között?

Egészen érdekes ez, mert 2006-ig nyúlik vissza. Abban az esztendőben döntöttem a presbiterség mellett, részint ugyan felkérésre, részint meg indíttatásra, mivel szinte születésem óta a gyülekezetben vagyok, és a gyülekezet láthatott felcseperedni az eltelt évek alatt. A gyülekezet szerintem egy családként is funkcionál, ezért természetesnek tartottam, hogy majd, ha megválasztanak, akkor mint presbiter szolgálatommal részt vehetek a döntéshozatalban egyrészt a születésemkor kapott talentumokkal, másrészt a profán világból hozott szakmai tapasztalatommal is.

Az érdekes az, hogy a gyülekezet presbiterait általában a gyülekezet idősebb korosztályából választják, ezért én nagyon-nagyon kilógtam a sorból mind az egyházkerületben, mind az egyházmegyében. Ha jól emlékszem, akkor a magam 24 évével, az egyházmegye valaha volt legfiatalabb presbiterem voltam. Mikor 2007-ben először tartottunk a bányai evangélikus templomban egy bemutatkozást a reformációi alkalom keretén belül, több gyülekezet előtt, akkor nekem bizony remegett a lábam az izgalomtól. Előtte nagyon sokat készültem, hogy a magam 24 évével milyen beszédet is tudnék tartani, mert ott lesz számtalan tapasztalt és tisztességben megőszült, hozzáértő gyülekezeti tag, több volt vagy jelenleg is presbiter, és a gondnokaink. Tehát, én bevallom, zavarban voltam nagyon. Az a 24 év olyan mosolyogatóan kevéske, mit is élhetett, tapasztalhatott meg az ilyen, még fiatal presbiter- gondolhatják mások? Egyébként a mai napig el van téve az a vázlatom, amit akkor írtam. Akkoriban én a következőt mondtam az ünnepen: Noha igen sokakat, esetleg meg is botránkoztat az, hogy ilyen fiatalon presbiter lettem, és meg lettem választva Isten kegyelméből; bár fiatal vagyok, de tényleg együtt éltem, élek és nőtem fel a gyülekezettel. Nem vagyok felszínes, nemcsak a zene iránt érzek komoly elhivatottságot, hanem a gyülekezet élete iránt is.

Ezzel kapcsolatban, amit ott mondtam, megjegyzem, hogy amikor még a kántorképzőbe jártam, Márkus Mihály püspök úr ezt helyezte a szívünkre: Nehogy azt gondoljuk, amikor a sikeres kántorképző vizsga után visszatértünk a gyülekezetbe, és elvégezzük a penzumot azzal, hogy ott ülünk az orgona mögött és minden vasárnap szolgálunk, akkor ezzel már ki is pipáltuk az üdvösségünket. Nehogy azt higgyük! Hanem keressük az Isten országát és keressük a feladatokat, amiket nem biztos, hogy elsőre meglátunk, vagy meghallunk! Ezért nagyon igyekezzünk ennek eleget tenni, hogy ne csak kiszolgáljuk azt a részt, amit meg tudunk csinálni, hanem törekedjünk arra, hogy lássuk meg a többi munkát is! Ne csak kényelmes kántorként üldögéljünk, mondván, nekünk csak ez a dolgunk. Püspök

úr ezt nagyon komolyan és keményen a szívünkre helyezte azért, hogy ne tespedjünk, és ne fáradjunk bele ebbe a szolgálatba.

Erika! Egy picikét térjünk még vissza a presbiteri szolgálatodra! Vannak presbiteri ülések, ahol határozatot kell hozni. Például, ha neked más a véleményed, mennyire veszik figyelembe az idősebbek a te véleményedet? Ha a te véleményed a jó, akkor tiszteletben tartják-e például, hogy az a helyesebb?

Igen érdekesen alakult ez egyébként az elmúlt 16 év során. Az első ciklusban eleinte, én őszintén megmondom, inkább passzívabb voltam és hallgatógabb. Ha el is tért a véleményem, inkább hallgattam, nem feltétlenül osztottam meg a többiekkel, mert bölcsőbbnek láttam, hogy tanuljak és figyeljek. Természetesen, ami tudást hozzá tudtam adni akárcsak a munkámmal vagy bármi mással kapcsolatban, azt megtettem, de inkább csak akkor fejtettem ki hosszasan a véleményemet, ha konstruktívnak láttam vagy Tiszteletes úr megkért rá.

A második ciklusban már bátrabban mertem vállalni, ha volt esetleg véleménykülönbség. Úgy értem, hogy ezt könnyebben elfogadta már a többi idősebb testvér tőlem, nemcsak azért, mert én vagyok az Erika, aki itt van kiskora óta és láttak felnőni, hanem ő már egy felnőtt nő, aki értelmes, kreatív gondolatokkal tud hozzá szólni. Meg kellett érnie ennek az időnek, hogy jobban odafigyeljenek rám az idősebb testvérek, és hála Istennek most már elmondhatom, hogy ugyan a harmadik ciklust töltöm presbiterként, de azt érzem, hogy szeretettel kezelnek. Nem érzem, hogy a korkülönbség miatt lenne esetleg súrlódás. Véleménykülönbség természetesen lehet és kell is legyen! Szerintem, abszolút egészséges. Azt gondolom, hogy nagyon hálásak lehetünk Istennek ezért a kegyelmi ajándékért, ugyanis nagyon-nagyon kevés olyan presbiteri gyűlés volt az elmúlt 16 évben, ahol hangos szó, vagy vita lett volna. Kegyelmi ajándéknak tartom azt is, hogy rendkívül jól tudunk együtt dolgozni.

Mit, vagy kit kívánsz képviselni, amikor határozatot hoztok egy-egy ülés alkalmával?

Őszintén megmondom, Marika néni, ez mindig változó, hogy ki éppen az a célcsoport, akit éppen képviselni szeretnék. Minden téma más. Amit én nagyon köszönök az Úrnak, hogy kaptam erre talentumot, mégpedig a helyzetelemzés képességét. Rengeteg oldalról meg tudok vizsgálni egy helyzetet és ezért függ magától a témától, hogy ki az, vagy mi az, amit, vagy akit éppen képviselek. Egyébként nagy összességében el lehet mondani: inkább a csendes, halk szavú kisebbséget kívánom képviselni. Tehát azokat, akik kisebbségben vannak véleményükkel, és esetleg nem mernek úgy szólni. Én azt gondolom, hogy ez a jellemző felfogás nálam. Összességében természetesen mindig a racionálisabb döntéseket pártolom, amit több szempontból mérlegelve állja meg a helyét.

Beszéljünk még egy kicsit, Erika, a kántorképzőről! Ki volt az, aki elindított oda? Éreztél magadban olyan talentumot, hogy tudnál zenélni, vagy azelőtt is játszottál valamilyen hangszeren?

Igen, akkor, amikor már elkezdtem a kántorképzőt, már játszottam hangszeren. Egészen kicsi koromtól kezdve szerettem nagyon a zenét, és szerettem hangszeren játszani. A kántorképző előtt én már hegedültem és zongoráztam. Gyülekezetünk előző lelkésze, Janovszky Pista bácsi ezt tudva kérdezte meg: Lányom, lenne-e esetleg kedved kántorképzőbe menni nyaranta; ott tanulni, kórusvezetéssel meg orgonával foglalkozni?! Ezt hallva egy kissé megszeppentem. Nyáron oda elmenni és tanulni?! Gyermekekfejjel ez nagyon komoly dolognak tűnt számomra, mert a nyár arra való volt nekem, hogy nyaraljak és pihenjek. Mi lesz így a nyári szünettel? Most visszagondolva már egyáltalán nem bánom, és nagyon hálás szívvel őrzöm a kántorképző évek minden emlékét. Boldog 6 évet töltöttem ott nyaranta. Szeretettel emlékezem azóta is Pista bácsira, aki elindított ezen az úton, mivel eléggé jól ismert és tudta, szeretem a zenét. A kántorképző elvégzésének támogatásában az első és legfontosabb megemlítenem az anyai Nagymamámat és a Családomat. A gyülekezetben is nagyon sok patrónusom lett, amikor megtudták, hogy a kántorképzőn fogok tanulni.

Egy kedves régi emlékem: Ez volt az első kórusvezénylésem! Volt a templomkertben egy alkalom, amikor a 165. zsoltárt énekeltük, valamint az „Itt van Isten köztünk”. Anyukám előzőleg nem akarta elhinni, hogy én fogom vezényelni 9 évesen a kórust a templomlépcsőn, és legyintett egyet, amikor újságoltam neki. Ezért aztán alaposan meglepődött, amikor Pista bácsi bekonferálta a 165. zsoltárt az én vezénylésemmel.

Hogyan választod ki az énekeket a kórusnak? Milyen szempontok szerint?

Általában van egy erős belső indíttatásom, ami nem feltétlenül mindig racionális, és amire valaki azt mondaná, hogy ezt így nem lehet megcsinálni. Amit még a Covid előtt énekeltünk, arra kivétel nélkül legyintett volna mindenki, hogy nem lehet ilyen maroknyi kis kóruossal ezt elénekelni.

Én viszont hiszek abban, hogy aki tiszta szívvel dicséri az Urat énekszóval: az zeng! Tehát azt megjegyzik tényleg, szó szerint mondva! Igyekszem azonban olyan énekeket kiválasztani, amik később aztán közös megegyezésen is alapszanak. Szívesebben énekel, vagy gyakorol az ember olyan művet, ami tetszik neki.

Erika, a következőkben feltett kérdéseim mélyebbek, mint az eddigiek, mert a lelki, személyes dolgaiddra szeretnék rákérdezni egy kicsit. Mi a legkedvesebb Igéd a Szentírásból? Mikor volt az, amikor döntöttél az Úr Jézus Krisztus mellett?

Érdekesen alakult, mert nekem a vallásos dolgok egészen kicsi korom óta egyértelmű ismeretek voltak. Amióta csak az eszemet tudom, mind a Nagymamám, mind az Anyukám, majd Testvérem, a gyülekezetem is körülöttem volt. Így nőttem fel. Nekem, természetes volt, hogy létezik az Úr Jézus, létezik az Úristen. Természetes volt számomra, hogy a világot Isten teremtette, és ahogyan felcseperedtem, ez szerves része volt az életemnek. Egyértelmű volt számomra az is, hogy konfirmálni fogok, utána jött a kántorképző, és ezek mind-mind olyan magától értetődő dolgoknak számítottak nálam. Azonban a lelkemben csak később formálódott meg teljes valójában ez az érzés, hogy engem az Úr szeret, én Krisztusé vagyok, az Ő tanítványa, Gyülekezetének része. Ezt a fajta érzést, amikor először éreztem meg és éltem át, már fiatal felnőtt voltam. Akkor már láttam, hogy nem természetességből vagyok hívő keresztyén, mint addig megszoktam. Amikor az ember lelkileg is kezd átforgulni, az az, amikor Isten Szentlelke elkezd munkálkodni szívében, és megébredt. Eddig is láttam ugyan ezt a világot, vagy próbáltam a Tízparancsolatot megélni, de más lelkiséggel. Ez volt az, amikor számomra elérkezett egy ébredési pillanat, és utána máshogy kezdtem látni világi dolgokat. Hirtelen kitágult a látásom és egyre az történt velem, hogy álljunk meg egy pillanatra, gondoljuk ezt át!

Például jöttek ilyen gondolatok, hogy igen, lehet, az a többi kolléga nincs ott, és nem látja, amikor megeszed a szendvicседet ott, ahol egyébként nem szabadna, vagyis a számítógéped előtt. Igen, de Krisztus lát! Vagy amikor egy kis ebédidő interneteztetés volt, gondolva: Jó hát a munkámat majd úgyis megcsinálom! Igen ám, de az Úr látja! Amikor az ember elkezd így átforgulni és másként hinni, másként élni a hitét, másként látni a vélt és valós dolgokat, én ettől datálom, hogy akkor nyílt ki igazán a szemem a látásra.

Bizony nagyon sokszor elbukom az engedelmességben, és nap, mint nap újra kell kezdenem. Mindig bekoszolom ezt a fehér ruhát, amit kaptam Istentől, és mondom magamnak: Jaj, Erika, te tudad, hogy ez lesz belőle! Sokszor meg kell rettennem, hogy igen, Uram, bocsáss meg, mert ma sem sikerült úgy, amiként terveztem. De hálát adok minden nap azért, amíg ezt így érzem. Amíg meg van bennem a képesség, az érzés, hogy valami nem jó, valami bűnös, és azt mindig tudatosítom magamban. Hála Istennek a lelkiismeret furdalásért, mert tudom, hogy akkor a Benne való hitben még mindig a helyemen vagyok.

Mivel kérdezted korábban Marika néni, elmondom, nekem nagyon meghatározó volt egy kedves Igém. Az Ézsaiás 49,15-16-ot helyezte az Úr a szívemre, amely a konfirmációi emléklapomon is szerepel. Ebből is, amit mindig el szoktam mondani: „...De ha ő meg is feledkeznék, én akkor sem feledkezem meg rólad! Íme én tenyerembe véstelek be, szüntelenül előttem vannak falaid.”

Ez az Ige nagyon sokszor visszatért már az életembe, amikor eltávolodtam az Úrtól és nagyon megromlott a kapcsolatom Ővele. Valahogy mindig visszatért hozzám ez az Ige és utat mutatott, valamint ez is: „Lábam előtt mécses a te Igéd, ösvényem világossága.” (Zsolt 119,105). Tudom, ezek az Igék mind összefüggnek egészen odáig, hogy „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!” (Ézs 43,1). Ez a három Ige a füzére annak, ami eddig leginkább vezetett, ami meghatározó számomra.

Kedves Erika! Köszönöm szépen ezt az interjút, és a gyülekezetünk nevében is Isten áldását kívánom életedre, szolgálatodra. Isten áldja meg a Benne való életedet és kívánom, növekedjél továbbra is a hitben az Úr Szentlelke által!

Lejegyezte: Szabó Andrásé

Proklné Sömjén Mária
Gyülekezeti evangelizáció

Október 6-án csütörtökön és 7-én pénteken este 18 órakor evangelizáció, 8-án szombaton de. 10 órától du.15 óráig az evangelizációt lezáró csendes nap volt gyülekezetünkben. Lelkészünk már hetekkel előtte hirdette és kihangsúlyozta, hogy fontos lenne, ha minél többen vennének részt az alkalmakon, mert a tanítás témája olyan jellegű, amely minden gyülekezeti tagot érint. Sajnos nagyon kevesen jöttek el, amely bizony nagy szűgyen a gyülekezetre nézve. Sajnáltam lelkipásztorunkat, aki alaposan felkészült és nagy lelkesedéssel állt az alkalom előtt, azonban mindössze 6 főt érdekelt az előadása. Szomorú helyzet. Tudom, hogy volt olyan, aki elfoglaltsága miatt nem tudott eljönni. No de mindenki a gyülekezetből? Megjegyzem, a presbiterek közül is csak néhányan vettek részt az alkalmakon. Lelkészünk és a presbitérium koncepciója szerint ennek az évnek nem csak a gazdasági megerősödés a célja, hanem a gyülekezeti tagok hitben való megerősödésének és gyarapodásának segítése is. Az éves misszió terv is ennek a célnak az elérését irányozta elő. Ezért tartunk imaközösséget is minden hónap második istentisztelete előtt. A gyülekezet érdeklődése a közösségi alkalmak iránt sajnos egyre közömbösebb. A legutóbbi gyülekezeti kirándulás és október második istentisztelete előtti imaközösség is ezt jelezte. A lelkész kérése ellenére sem jöttek előre az első padokba imádkozni gyülekezeti tagjaink. Visszatérve az evangelizációs alkalmakra sajnálhatják, akik nem jöttek el, mert áldott és tanulságos alkalmak voltak. Lelkészünk gondolatait többször szó szerint idézem, mert megfogalmazását más szavakkal nehezen lehetne visszaadni. Az első nap témája a hit és az evangélium, amelyet az ember csak hittel tud befogadni. Lelkészünk megemlített 3 félreértést a keresztyén hittel kapcsolatban.

1. Az egyházhoz tartozás nem jelent keresztyén hitet. *„Sokkal inkább ott találkozunk népegyházunkban hittel, amikor valaki ki akar abból lépni és nem ott, amikor benne marad a megkeresztelt, vagy konfirmált. Az előbbiek személyes meggyőződésükkel, hitükkel akarnak kilépni, utóbbiak a restség törvényének alávetetten reflektálatlan, személytelen hittel maradnak papír szerint hívők.”* A hit tekintetében annak sincs jelentősége, ha valaki istentiszteletre jár, választói névjegyzékes tag, kórustag stb. *„A keresztyén hitből valamilyen egyházi gondolkodásmód mindenképpen következik, de az egyházas életben éléssel egy életen át ki lehet kerülni a személyes hitet, az Istenre való ráhagyatkozás igaz hitét.”*

2. A keresztyén hit és a tisztesség nem azonos. *„Hitgyakorlatunk éppen azért fontos, hogy jobbak legyünk, és nem azért, mert jók vagyunk.”*

3. A keresztyén hit tudással párosul, de töredékes. A hit megélése az egyházban, a közösségében a leghatékonyabb. Isten közösségre teremtett bennünket, nem pedig magányra. A gyülekezetben vannak aktív és vannak passzív tagok. A gyülekezeti feladatokat az aktív tagok folyamatosan kérés nélkül végzik, *„a passzívak azok, akik a maguk hasznára valamilyen szinten tartanak kapcsolatot a gyülekezettel, de a gyülekezet egésze, vagy a hittestvérek életének segítése számukra nem fontos. Bizonyos esetekben őket is be lehet valamennyire vonni, de ettől még az alapvető magatartásuk a passzivitás.”*

A passzív gyülekezeti tagság jellegzetessége a népegyháznak. Minden gyülekezetben igyekeznek aktivizálni őket, de ez többnyire kevés eredménnyel jár. *„Az aktív gyülekezeti tagok egyik jellegzetessége, hogy valamilyen gyülekezeti kisebb csoportnak tagjai, ahol személyes jelleggel hittestvérek. Ehhez az istentisztelet kevés lenne. Az aktív tagok rendszeresen részt vesznek valamilyen projektben, együtt munkálkodásban, amikben közös örömeik vannak, amikben együtt éreznek mással és lelkiismereti kérdés, hogy segítsenek. Mindig gyülekezeti folyamatban vannak benne. A kihívás számukra isteni lehetőség, és nem teher. A lelki adományok és lelki gyümölcs itt különösképpen tud megnyilvánulni, megmutatkozni, kifejlődni.”*

A lényeg: hitben élni gyülekezeti közösségben szükséges, ahol hit által tudjuk erősíteni egymást. Majd az evangéliumról szólt lelkészünk. Az evangélium nem egyenlő azzal, hogy Isten szeret. A lényeg az, hogyan szeret. *„Mármost, ezt az isteni szeretetet csak a hit által lehet kódolni. Isten és az ember közötti kapcsolat csak a hit által él. Az igaz hit által kell belekapaszkodnunk Istenbe, aki arra hív mindenkit, hogy el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”*



Péntek este az alkalom első felében a keresztyén erkölcsről beszélt lelkészünk. Az alkalom második részében igemagyarázattal támasztotta alá mondanivalóját. Feltett egy kérdést: *„Miért akar egy keresztyén ember etikus lenni? Mert tennie kell azt a jót, amiben Isten által részesült, és amit tovább kell, hogy adjon. Tényleg kell? Inkább így fogalmaznánk: küzdenie kell, hogy ez a kell, ne muszáj legyen, hanem szabad akarás. Szeretetből fakadó. Ehhez idő kell.*

Hitéleti hullámszakaszok szükségszerűségének elfogadása. Elengedések. Bűnbánatok. Közösségi lét. Igényesség. Felelősség.”

Az, az ember, aki megtapasztalta Jézus szeretetét, az tovább adja másoknak. A keresztyén etika felebaráti szeretet nélkül nem létezik. Amikor a jócselekedet nem a másik ember iránti szeretetből fakad, azt nem nevezhetjük keresztyén etikának.

„A bibliai normák figyelembevétele abban segít, hogy játékszabályokat állítson, amivel értelmessé válik akár Istennel, akár a családdal, akár a felebaráttal való kapcsolatunk. Nem akadályozni akar, hanem segíteni a jó hatékonyság érdekében. A szabadságot olyan nagyra becsüli a 10 parancsot, hogy határokat húz saját magamnak, hogy a másik ember szabadságát ne korlátozzam! A másik embernek való ártás érdekes módon magára az elkövetőre is visszahat, mivel az illető nem tud összhangban lenni magával. Egy áldatlan veszekedés után például egyik félnek sem lesz utána lelki nyugalma.”



Szükség van normákra, szükség van szabályokra, de ezek betartása szeretet nélkül semmit sem érnek. A szeretet lényege, hogy az ember nem azért teszi a jót, mert az érdeke azt kívánja, hanem azért, mert Isten szeretetét közvetíti. Az alkalom második felében igemagyarázatában, a vámszedő Máté történetén keresztül tanított a helyes keresztyén etikáról. Mátét miután Jézus megszólítja, hogy kövesse, engedelmesen otthagyta a vámszedő asztalt.

„Máté a házába hívja Jézust és a barátait. Áruklodó, hogy mi és ki van a házunkban, lakásunkban, életünkben, otthonunkban. Máté Jézust behívja oda. Ma milyen jelekkel mutatjuk meg keresztyénekként, hogy keresztyén erkölcs szerint élve Jézus ott van az otthonunkban? (Ima, fohász, biblia, képek, tárgyak, beszélgetés, reménység.) Máté Jézust gyakorlatilag középre tette. Köré ültek.” Jézus életközösséget vállalt velük. Ha Jézus példája

alapján szeretnénk valakit hozzá vezetni, csak akkor tehetjük tiszta szívvel, ha személyes kapcsolat van közöttünk és tudunk szeretettel fordulni felé. Ezt csak akkor tudjuk őszintén megtenni, ha életünkben Jézus középén van. *„A keresztyén etika remek gyakorlóterepe a gyülekezetünk. Már, ha élünk vele.”* Itt gyakorolhatjuk, hogyan szeressük és szenvedjük el egymást.

Szombaton délelőtt áhítattal kezdődött az alkalom. Imaközösségben imádkoztunk, beszélgettünk gyülekezetünk jelenlegi helyzetéről, nehézségeiről. Lelkészünk kérésére megosztottuk egymással Isten élményeinket. Jó volt egymás történeteiből erőt meríteni a saját életünkhöz. Egymás hite által épültünk. Ebédidőben, asztalközösségben ebédeltünk. Hálát adok azért, hogy részese lehettem ennek a háromnapos alkalomnak, ugyanis azok között, akik jelen voltak még szorosabb kötelék alakult ki, amely reménységem szerint, az aktivitást fogja eredményezni a gyülekezetünkben.

Kedves Testvéreim! Képzeljük el, hogy mi lenne akkor, ha az egyik vasárnap a templom kapuján a következő szöveget olvasnánk: Sajnálattal közöljük, hogy a mai istentisztelet elmarad, mert a lelkészek országos tüntetést tartanak a pedagógusokhoz hasonlóan. Természetesen ez ugye nem fordulhat elő, mert a lelkészek soha nem tennék ezt meg. Ők Isten szolgái, akik komolyan veszik a hivatásukat, és akkor is prédikálnak, amikor csak néhányan jönnek el a templomba. Miért van az, hogy sokan nem gondolnak arra, hogy szeretett lelkészünk hosszú órákat tölt azzal, hogy felkészüljön az alkalmakra, ők pedig nem tisztelik meg azzal, hogy eljöjjenek és meghallgassák? Számomra ez érthetetlen és megmagyarázhatatlan.

Hirdetés

A 2022. október 8-i gyülekezeti családi nap részvevőinek nyilatkozata: „Továbbra is szívesen segítünk a többi gyülekezeti tagnak, ha igényeikről szólnak. Elérhetőségünk maradt a szokásos: minden vasárnap délelőtt az óvárosi református templomban a 10 órai istentisztelet előtt és után.”

A tatabai egyházmegye közös reformációi istentisztelete október 30-án, vasárnap lesz tartva 15 órakor a tatabi református templomban.

A tatabányai protestáns gyülekezetek közös reformációi alkalma október 31-én, hétfőn lesz 17 órakor a Bánhidai református templomban. Kérjük, hogy aki tud, hozzon az azt követő szeretetvendégségre süteményt!

Az egyházfenntartói járulékok befizetését azoktól, akik még nem fizették be idén, kérjük rendezni!

Köszönetet mondunk az adó 1%-ból befolyt 240.000 Ft támogatásra, amellyel alapítványunkat támogatták.

Aki eljönne istentiszteleteinkre, de ehhez autóval rendelkező hittestvér személyszállítását kéri, az jelezze ezt a lelkésznél!

Istentiszteleteinken van lehetőség mindenkinek a saját szavaival bizonytságot tennie, vagy imádkoznia, vagy verset mondanía, de kérjük, ezt az igényét előre jelezze a lelkésznél!

Gyülekezeti alkalmaink időpontja:

Minden hónap első vasárnapján 10 órakor úrvacsorai istentisztelet.

Minden hónap második vasárnapján 10 órakor imaközösséggel kezdődő istentisztelet.

Minden vasárnap 10 órakor istentisztelet, alatta gyermekistentisztelet.

Minden vasárnap 11 órától konfirmációi felkészítő alkalom.

Minden hétfőn este 5 órakor énekkari próba.

Minden hétfőn este 6 órakor öregifjúsági alkalom.

Minden kedden ¾ 10-kor bibliaóra.

Minden kedden 17 órakor a Megyei Könyvtárban iszákosmentő missziói alkalom.

Elérhetőségeink:

Cím: Tatabánya-Óvárosi Református Egyház. Tatabánya, Május 1. park.
Telefon: +36-34/331-042, vagy +36-30/632-4596.

Lelkész: Hamar László.

Gondnok: Proklné Sömjén Mária. Tel: +36-30/632-4597.

Bankszámlaszám: 10400913-00010114-00000005.

Alapítványi számlaszám: „Hálaadás Bányásztemplom” Alapítvány:
10400913-00010102-00000000.

Ezúton is szeretnénk megköszönni a szerkesztőségbe küldött írásokat. Kérjük a kedves gyülekezeti tagokat, hogy akinek saját, vagy ajánlott témája van, amit szeretne viszont látni újságunkban, juttassa el az újság szerkesztőinek. Igyekezünk minden témát megjelentetni minél előbb. E-mail cím: hamarlap@pap@gmail.com, gyevig@gmail.com

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet időszaki kiadványa

*Felelős kiadó: **Hamar László lelkész***

Szerkesztők: Hamar László, Hamar Dávid, tördelőszerkesztő: Gyevi Gábor

*A szerkesztőség címe: 2800 **Tatabánya**, Május 1. tér 3/b.*

Készült 80 példányban a Lelkeszi Hivatalban

© Minden jog fenntartva